

Andrzej F. Dziuba

"Pasterz i Ojciec narodu Stefan kardynał Wyszyński", Bogumiła Zamora, Komańcza 2007 : [recenzja]

Studia Prymasowskie 3, 310-312

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polski, ale przytoczenie jego zdania przez ks. prał. Hieronima Goździewicza, kierownika Sekretariatu Prymasa Polski.

Książka ukazuje, że kard. S. Wyszyński miał rację w całości swych relacji do „Solidarności”, także tej pojętej jako cnota społeczna, co dopiero niezwykle twórczo wyjaśni późniejsze nauczanie Jana Pawła II, m.in. podczas pielgrzymek do Polski. Warto i dzisiaj korzystać z jego doświadczeń, mimo zmiany okoliczności i sytuacji oraz uwarunkowań. Okazał się nauczycielem Polaków, który potwierdził niezwykłą miłość do Ojczyzny i narodu, m.in. w dniach odosobnienia w Rywałdzie, Stoczku Warmińskim, Prudniku i Komańczy. Zatem jego słowa ukochania ojczystego kraju stały się realnym znakiem, który wydaje i dziś swoje owoce.

bp Andrzej F. Dziuba

S. M. Bogumiła Zamora CSFN, *Pasterz i Ojciec narodu Stefan kardynał Wyszyński*, Wydawnictwo „Granmark”, Komańcza 2007, ss. 64.

Życie i działalność kard. Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski są szczególnie interesujące i ważne. Dlatego ważne jest poznanie jego twórczej posługi kapłańskiej, biskupiej i prymasowskiej wobec Kościoła w Polsce. W praktyce obejmuje ona wielość posług ewangelizacyjnych, w całym bogactwie oczekiwań ludu Bożego Nowego Przymierza, które przekracza czysto ludzkie wyobrażenia.

Dzieje zbawcze wskazują najpierw, że takiego Prymasa Polski Pan Bóg daje raz na tysiąc lat, więc jego osoba wpisuje się w historię zbawienia! Z kolei wskazano na kilka kartek z życiorysu lat młodzieńczych. Wreszcie jawi się jego przesłanie w służbie Bogu i ludziom. To czasy nominacji i posługi biskupiej w Lublinie.

Pasterz i Ojciec to początek posługi prymasowskiej w Gnieźnie i w Warszawie, a więc na stolicy prymasowskiej oraz stołecznej. Nie ulega wątpliwości, że okres uwięzienia – odosobnienia stał się błogosławnym „czasem łaski”, w którym Ksiądz Prymas związał się szczególnie z Matką Bożą. Może właśnie dlatego Prymas Polski z Maryją wszedł w nowe tysiąclecie.

Symbolicznym stało się zaangażowanie w Sobór Watykański II, zwłaszcza w ogłoszenie Matki Najświętszej Matką Kościoła. Wszystkie dzieła posługi milenijnej były odniesione do całego narodu i Kościoła wraz z „przebaczamy i prosimy o przebaczenie” wobec Episkopatu Niemiec. Następnie, w 1978 roku zabrzmiał tryumf Polski – Polak na Stolicy Piotrowej. To było słynne „*habemus papam* – mamy Papieża” wypowiedziane na Placu Świętego Piotra.

Praktyka dowiodła, że Prymas Polski okazał się wiernym aż do końca w służbie Narodowi. W tym kontekście interesujące są ostatnie chwile jego ziemskiego życia. Autorka zaprezentowała interesującą propozycję *curriculum vitae* kard. S. Wyszyńskiego. Dobrze się stało, iż prezentacja ta oparta została na szerokiej bazie źródłowej i bibliograficznej (s. 62). Bogactwo dróg życia i posługi jest ostatecznie trudne do kompleksowego ukazania. Wydaje się jednak, że wskazano tutaj najważniejsze elementy. W tym kontekście oczywiście może być dyskusyjnym pytanie: Czy inne elementy nie są ważniejsze?

Autorka we wstępie zaznacza bardzo ważną myśl, wskazując na przeznaczenie tej publikacji: „Razem będziemy czytali tę książeczkę, zgoda? Jeśli zechcesz – pytaj. Spróbuj wyobrazić sobie opisywane sytuacje i zdarzenia. Będzie wspaniale, jeśli to narysujesz bądź namalujesz. Na końcu książki znajdziesz adres, na który możesz wysłać swe dzieło. Dowiesz się też, jakiemu celowi ono posłuży” (s. 5). To ważna zachęta dla szerokiego grona czytelników, a zwłaszcza dla dzieci i młodzieży. Na końcu dodaje: „A teraz – czekam na Twoją pracę. Ubogaci wystawę w Komańczy. Przyślij ją na adres” (s. 61).

W prezentowanej książce stosunkowo wyraźnie brzmi szeroka aktywność Prymasa Tysiąclecia. Jak stwierdza sama autorka, wskazując na posługę dla Ojczyzny: „Pracował dla niej i cierpiał, a kochał ją bardziej niż własne serce” (s. 5). Jest to ważne przesłanie, które wskazuje na ważny wydźwięk społeczny jego posługi prymasowskiej.

Książka jest dość bogato ilustrowana zdjęciami archiwalnymi i współczesnymi. Pochodzą one z wielu zbiorów instytucji kościelnych oraz prywatnych. Szkoda, że nie ukazano herbu Prymasa Polski w pełnej jego kolorystyce. Ciekawe także byłoby podanie jego interpretacji.

Bardzo dobrym i ważnym elementem narracyjnym książki są dość liczne przywołania wypowiedzi Prymasa Tysiąclecia. Szkoda, że nie zawsze podano pełen opis.

Nie jest ściśle stwierdzenie, że kard. S. Wyszyński „rozszerzył hasło w swym herbie prymasowskim: Per Mariam – Soli Deo (Przez Maryję – Samemu Bogu)” (s. 28). W praktyce spotyka się to nowe zawołanie, ale nigdy nie stało się ono oficjalną częścią herbu prymasa Wyszyńskiego.

Przywołując wielkość posługi Prymasa Polski, napisano na jednym z nekrologów: „Niekoronowanemu Królowi Polski”. W innym zaś określeniu wskazywano: „Takiego Ojca, Pasterza i Prymasa Bóg daje raz na 1000 lat”. Czas pogrzebu stał się szczególną okazją do wyartykułowania wielu wspaniałych opinii o kard. S. Wyszyńskim. Wraz z kard. Karolem Wojtyłą „obydwaj czytelnici i potrzebni – jak drogowskazy na rozstaju dróg...” (s. 5).

Wydaje się, że tak prosty życiorys kard. S. Wyszyńskiego, napisany z dużym zaangażowaniem emocjonalnym może być niezwykle przystępny, zwłaszcza dla uczniów szkół oraz różnych instytucji, które noszą jego imię. Może być także ważnym narzędziem przybliżania tej ważnej postaci w dziejach Kościoła oraz Polski. Posługa Prymasa Tysiąclecia wpisywała się w prorocze słowa Jan Pawła II podczas jego pierwszej pielgrzymki do Ojczyzny z 2 czerwca 1979 roku: „Niech zstąpi Duch Twój! Niech zstąpi Duch Twój! I odnowi oblicze ziemi. Tej ziemi!”.

W dzieło odnowy tej ziemi szczególnie zaangażowany był kard. S. Wyszyński, Prymas Polski. Prezentowane opracowanie przybliży to w formie bardzo komunikatywnej, a jednocześnie w miarę kompleksowej, a więc może być bardzo pomocne, zwłaszcza w edukacji. Kardynał Wyszyński został patronem wielu szkół, aż po Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW).

Książka ta stara się odpowiedzieć na pytania: „Czym sobie zasłużył na tak wielki szacunek i miłość? Kim był?” (s. 7) kard. Stefan Wyszyński, Prymas Polski.

bp Andrzej F. Dziuba

Stefan Kardynał Wyszyński, Prymas Polski. *Dzieła zebrane*, Tom VII. 1961. Instytut Papieża Jana Pawła II w Warszawie. Wydawnictwo im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego „Soli Deo”, Warszawa 2008, ss. 751.

Posługa Kościoła katolickiego w Polsce niemal zawsze na przestrzeni dziejów miała swe odniesienia społeczne, kulturowe i polityczne. Oczywiście, nie było to pomniejszaniem zadań ewangelizacyjnych w sferze religijnej i etyczno-moralnej. Jednak dzieje ojczyzniane i kościelne wielokrotnie nie tylko się krzyżowały, ale wręcz wspólnie podejmowały rozmaite dzieła. Niejednokrotnie, zwłaszcza w czasach trudnych, Kościół podejmował ze szczególną intensywnością posługę patriotyczną (np. okres zaborów czy czas okupacji sowieckiej i hitlerowskiej podczas II wojny światowej).

W okresie po II wojnie światowej, wraz z przemianami systemowymi w Polsce pojawiła się nowa jakość tych wzajemnych relacji. Nosiła ona zdecydowanie znamiona negatywne, wręcz konfrontacyjne, wynikające z samych założeń ideologicznych systemu komunistycznego oraz marksistowskich przesłanek filozoficznych. W takiej rzeczywistości, która w tym czasie nie ukazywała jeszcze wszystkich praktycznych szczegółów, po kard. Augustcie Hlondzie, posługę Prymasa Polski podjął kard. Stefan Wyszyński.